

Rekenkamercommissie Voorst

REKENKAMERBRIEF over tweede Monitor Sociaal Domein (2016-45144)

Aanleiding

In mei 2016 heeft de gemeenteraad een eerste (jaar)Monitor Sociaal Domein ontvangen. De Rekenkamercommissie heeft op 18 mei 2016 een brief aan de gemeenteraad gezonden ter afsluiting van een adviestraject over de monitor van ruim een jaar.

Bij de bestuursrapportage van september 2016 heeft het college van burgemeester en wethouders de gemeenteraad een tweede Monitor Sociaal Domein aangeboden. Vanuit de eerdere betrokkenheid bij de totstandkoming van de monitor hebben de fractiespecialisten sociaal domein aan de Rekenkamercommissie gevraagd deze tweede monitor opnieuw te beschouwen.

De Rekenkamercommissie is daar terughoudend in. In augustus/september 2016 heeft de Rekenkamercommissie evaluatiegesprekken gevoerd met alle betrokkenen (vanuit raad, college en ambtelijke organisatie) over de advisering bij het ontwikkelen van de monitor sociaal domein. De Rekenkamercommissie heeft bij die gesprekken gemeld dat zij haar adviesrol ten aanzien van de monitor voorlopig als afgerond ziet en voorrang wil geven aan andere onderwerpen.

Omdat er nu een uitdrukkelijk verzoek lag van de fractiespecialisten uit de gemeenteraad, en om de raadsfracties toch van dienst te zijn, heeft de Rekenkamercommissie de tweede Monitor Sociaal Domein globaal doorgelicht en ontvangt u deze observaties in de vorm van een Rekenkamerbrief.

Observaties Rekenkamercommissie

De informatievoorziening in de tweede monitor heeft duidelijk aan kwaliteit gewonnen ten opzichte van de eerste monitor:

1. Per onderdeel zijn de beleidsdoelen (wat wil de gemeente bereiken) vermeld, zodat begrijpelijk wordt in welk kader de resultaten (cijfers, peilingen et cetera) gelezen moeten worden.
2. De monitor geeft de gemeenteraad veel meer inzicht in de ervaringen van de inwoners die van de voorzieningen gebruik maken, dit vooral op basis van recente cliëntervaringsonderzoeken in de Wmo en de Jeugdhulp die apart zijn bijgevoegd. De cliëntervaringsgegevens bevestigen eerdere indrukken dat de transitie (de overgang) van nieuwe taken in de gemeente Voorst in 2015 soepel is verlopen.
3. Door vergelijking van de gemeente Voorst met een referentiegroep op onderdelen van de cliëntervaringen zijn de scores beter waardeerbaar.

Daarnaast blijven er ontwikkelpunten. Teruggrijpend op de Rekenkamerbrief van 18 mei 2016 wijst de Rekenkamercommissie op het volgende.

4. *Focus op hoofdzaken*

De tweede monitor bevat veel wetenswaardige informatie. Niet alle informatie hoeft beschikbaar te zijn in een (half)jaarlijkse monitor. De beschikbare informatie moet ten behoeve

van de monitor (meer) beoordeeld worden op “need to know”. Zie de opmerkingen van de Rekenkamercommissie ter afsluiting van deze Rekenkamerbrief.

5. *Duiding van gegevens aan de hand van trends*

Trends zijn in deze fase van monitoring nauwelijks te duiden; daarvoor is het nodig gedurende langere tijd metingen te doen. De tweede monitor is veeleer een verbeterde nulmeting. Bij monitoren in de volgende jaargang kan het college een begin maken met het duiden van trends.

6. *De samenhang in de geboden informatie*

De Rekenkamercommissie doelt hierbij op twee aspecten van samenhang: die tussen beleid en middelen, en die tussen de beleidsterreinen binnen het sociale domein.

Deze tweede monitor geeft nog geen inzicht in de samenhang van resultaten (prestaties) en bestedingen (budgetinzet). De raad doet er goed aan het college te vragen om dat inzicht bij de jaarstukken in het voorjaar van 2017 in enige vorm te bieden.

De informatie in de monitor is nog sterk gericht op de afzonderlijke beleidsterreinen. In hoeverre er samenhang is tussen bijvoorbeeld jeugdproblematiek en participatie (gezinsproblematiek) is in de monitor beperkt zichtbaar.

7. *Verklaringen bij opmerkelijke cijfermatige ontwikkelingen*

Als voorbeeld waar dit goed is toegepast: op pagina 22 van de monitor blijkt bij het Centrum voor Jeugd en Gezin een aanzienlijke groei van de complexe casussen (aantal Multidisciplinaire overleggen ten opzichte van 2015). Dit wordt onder andere verklaard door betere bekendheid van het Centrum voor Jeugd en Gezin en het aflopen van beschikkingen. Het verklaren van grote verschillen (ook ten opzichte van referentiegemeenten) kan monitorbreed worden verbeterd.

Hieronder enkele voorbeelden waar dit gemist wordt:

Voorbeeld 1:

Op pagina 29 blijkt een verschil in ondersteuningsvraag Wmo in Voorst ten opzichte van referentiegemeenten (moeite met zichzelf wassen, huishoudelijk werk niet meer aan kunnen). Is daar een verklaring voor?

Voorbeeld 2:

Volgens pagina 34 geeft 63% van de cliënten Wmo in Voorst aan het afgelopen jaar geen keukentafelgesprek te hebben gehad, in de referentiegroep is dit percentage lager: 47%. Dit verschil wordt niet verklaard.

Voorbeeld 3:

Pagina 65, de diagrammen over gebruik van persoonsgebonden budget / zorg in natura (PGB/ZIN). Verklaard wordt dat PGB afneemt omdat ZIN een voorliggende voorziening is en bovendien de administratieve problemen bij de Sociale Verzekeringsbank mensen doen stoppen met het PGB. Op ZIN laten de cijfers ook een afname zien die niet wordt verklaard.

8. *De beleidmatige vertaling van de monitorresultaten*

De Rekenkamercommissie wijst erop dat de monitor op onderdelen cijfers toont die de vraag kunnen oproepen: “Wat doet de gemeente Voorst er beleidsmatig mee?”. Als voorbeeld: de cijfers op pagina 95 laten zien dat het bestand uitkeringsgerechtigden dat langer dan 2 jaar uitkeringsafhankelijk is van januari 2015 tot juli 2016 stijgt van 53 naar 59% (van het totale bestand). Het is uiteraard aan de politieke partijen zelf om de monitor op dit soort ontwikkelingen te volgen en indien gewenst politiek bespreekbaar te maken.

Ter afsluiting

In het adviestraject van de Rekenkamercommissie over de Monitor Sociaal Domein is regelmatig gesproken over de balans tussen rapportageverplichtingen (lees het werk dat het opstellen van rapportages in beslag neemt) en het nut van de monitoring voor de gemeenteraad. Deze tweede monitor telt 103 pagina's, de eerste telde 53 pagina's.

In de Rekenkamerbrief van 18 mei 2016 adviseert de Rekenkamercommissie de monitor te starten met een totaaloverzicht, waarin in één oog opslag te zien is wat goed gaat, waar de raad alert moet zijn, respectievelijk waar nog belangrijke kennis ontbreekt hoe het gaat. Dit advies is nog niet opgevolgd en herhalen wij.

Verder kan de monitor in omvang beperkt worden door focus op hoofdzaken. De raad zou jaarlijks vooraf politieke rapportageprioriteiten kunnen aangeven bij het college. Het college kan de monitor meer toespitsen op zaken waar (beleidsmatig) veranderingen gewenst zijn, of zich (autonoom) grote veranderingen voordoen.

Wij vertrouwen er op, dat we u met onze observaties van dienst zijn geweest.

Met vriendelijke groet,

drs Carlo van Dijk,
Voorzitter Rekenkamercommissie Voorst

4 oktober 2016